

In memoriam Tineke de Ruiter 1952-2018

Sinds de oprichting in 1991 was Tineke de Ruiter bestuurslid van Stichting Fonds Anna Cornelis. Donderdag 27 september overleed ze na een kort ziekbed. Haar inzet voor ons fonds tekent haar betrokkenheid bij de fotografie in Nederland, in het bijzonder de documentaire. Bestuurswerk vraagt geduld en tact, eigenschappen die Tineke bezat. Het wordt verricht in binnenkamers en hoeveel goed je er ook mee doet, beroemd word je er niet van. Dat was ook wel het laatste waar Tineke naar streefde, daarvoor was ze te bescheiden.

De Universiteit Leiden was in meer dan één opzicht Tineke's alma mater. Ze studeerde er kunstgeschiedenis en als docent had ze van 1986 tot aan haar pensioen in 2017 een belangrijk aandeel in het opleiden van studenten. In de schoot van het Prentenkabinet met zijn rijke fotocollectie – nu onderdeel van de Universiteitsbibliotheek Leiden – werden initiatieven geboren die van groot belang zijn geweest voor de ontwikkeling van het vakgebied. En steeds was Tineke erbij als stille, maar onmisbare kracht: als (hoofd)redacteur en auteur van het lexicon 'Geschiedenis van de Nederlandse fotografie' tussen 1984 en 2012, bij het opzetten van de cursus Determineren van historische fotoprocédés in 1992 en bij de Master Photographic Studies die in 2002 van start ging.

Wie Tineke's werkkamer zag, wist meteen dat ze een onderzoeker van de oude stempel was. Zo één die studieuze feiten verzamelt om geen detail over het hoofd te zien. Die drang naar volledigheid en perfectie stond publicatie wel eens in de weg, het kon immers altijd beter. De finale studie over de fotografie van George Hendrik Breitner is er bijvoorbeeld nooit gekomen. Tineke schreef haar afstudeerscriptie over Eva Besnyö en over deze fotografe publiceerde ze meermalen. In 2007 verscheen een dikke monografie, de vrucht van jarenlang ordenen en beschrijven van Besnyö's archief.

Toen Ursula den Tex in 1990 met het plan rondliep een fonds te stichten voor documentaire fotografie, kwam ze via Eva Besnyö met Tineke in contact. Vanaf dat moment deden ze het denkwerk samen en in 1991 was de Stichting Fonds Anna Cornelis een feit. Zevenentwintig jaar lang is Tineke bestuurslid geweest. Na drie jaar nam ze het voorzitterschap op zich en onder haar leiding groeide het fonds uit tot wat het nu is, een fonds van naam en straks misschien een fonds op naam, dat uiteenlopende documentaire fotoprojecten mogelijk maakt. Tineke zorgde ervoor dat de collectie die de stichting opbouwt, beschikbaar is voor onderzoek en onderwijs door deze onder te brengen bij de Universiteitsbibliotheek Leiden.

Tineke was betrokken en nam haar werk heel serieus, eigenschappen die bij het besturen goed van pas komen. Andere organisaties kunnen daarvan meepraten, want Tineke was ook bestuurder van de Vrienden van het Leids Prentenkabinet, het Nederlands Fotogenootschap, fotomuseum FOAM en de Wertheimer-Stichting ter bevordering van de Nederlandse Fotografie. Een goede voorzitter onder wier verstandige en rustige leiding het prettig vergaderen was, maar wel één die moeilijk kon delegeren. Ook het laatste jaar toen ze al erg ziek was, wist ze van geen ophouden. Tineke was hoofd én hart van Fonds Anna Cornelis. Het lijkt een onmogelijke opgave haar te vervangen.

Anneke van Veen

met dank aan Ingeborg Leijerzapf, Joke Pronk, Ursula den Tex en Annet Zondervan